U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **V. D.,** zastoupený Mgr. Janem Zrnovským, advokátem, se sídlem Revoluční 66, Liberec 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 18. 4. 2012, č. j. 58 Az 4/2011 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému advokátovi stěžovatele Mgr. Janu Zrnovskému **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2.400 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 18. 4. 2012, č. j. 58 Az 4/2011 – 42, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 6. 9. 2011, č. j. OAM-182/LE-LE05-LE05-2011, kterým byla podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1995 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“) jako zjevně nedůvodná zamítnuta jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že námitka neúplně zjištěného skutkového stavu nebyla nijak specifikována a stěžovatel ani neuvedl důkazy, jejichž provedení by mohlo přispět k úplnému zjištění skutkového stavu. Z napadeného rozhodnutí i z obsahu správního spisu je zřejmé, že závěry ministerstva vycházely z tvrzení stěžovatele v žádosti o udělení azylu a z pohovoru, před kterým byl stěžovatel poučen o povinnosti poskytovat pravdivé informace. Stěžovatel nechtěl výpověď nijak doložit a s podklady pro posouzení své žádosti se odmítl seznámit. Podle názoru krajského soudu bylo posouzení skutkového stavu správné, když stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, na

jejichž základě by bylo možno učinit závěr, že ve Vietnamu vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Naopak uváděl, že členem žádné politické strany není ani nikdy nebyl a důvodem opuštění země původu byla jeho ekonomická situace. Ministerstvo podle krajského soudu řádně zkoumalo i podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, ve které namítal nesprávné hodnocení existence důvodů pro udělení mezinárodní ochrany při akcentování restriktivního výkladu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Politické smýšlení není jediným důvodem, se kterým zákon spojuje vznik oprávnění k získání mezinárodní ochrany. Od počátku upozorňoval, že po návratu do Vietnamu bude nucen žít jako bezdomovec, čímž bude zásadním způsobem ohrožen na životě. Bezdomovci tvoří vyhraněnou sociální skupinu a je nesporné, že příslušnost k této sociální skupině je schopná způsobit obavu o zachování existence stěžovatele. Krajský soud tuto otázku nesprávně posoudil, a proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se nejprve ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Kasační stížnost ve věcech azylu může být přijata k věcnému projednání jen tehdy, přesahuje-li vlastní zájmy stěžovatele a rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. K tomu dochází v případě, že důvodem podání kasační stížnosti je *„...natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti soudů“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 41, dostupný na www.nssoud.cz). Takovým případem může být také situace, kdy krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, či hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Je tedy v zájmu stěžovatele, aby v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu uvedl, v čem spatřuje, v mezích výše uvedených kritérií přijatelnosti ve svém případě přesah svých zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost věcně projednat.

V dané věci stěžovatel opírá podle obsahu kasační stížnosti své námitky o důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle obsahu správního spisu stěžovatel přicestoval do České republiky v roce 1999 kvůli finanční tísni své rodiny. O udělení mezinárodní ochrany žádal již v roce 2003, ale tato jeho žádost byla zamítnuta. V roce 2004 byl odsouzen za obchodování s pervitinem k trestu odnětí svobody na 7 let a k trestu vyhoštění na dobu neurčitou. Dne 17. 8. 2011 podal stěžovatel další žádost o udělení mezinárodní ochrany, o které rozhodlo ministerstvo napadeným správním rozhodnutím.

Ve vztahu k námitce stěžovatele, že je u něho dán důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu kvůli jeho příslušnosti k sociální skupině nemajetných osob bez domova Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003 - 48, www.nssoud.cz, *„sociální skupina ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona ... o azylu, je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám. Za sociální skupinu proto nemůže být považována skupina lidí, kteří nemají v daném státě vliv, a to zejména proto, že se nejedná o objektivní ověřitelnou skutečnost, ale o pocit, jímž v určité fázi svého života může trpět takřka jakýkoli člověk v jakékoli reálně existující společnosti.“* Přitom podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60, publikovaného pod č. 364/2004 Sb. NSS, *„určitá sociální skupina“ ve smyslu § 12 zákona ... o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří. I pouhá příslušnost k určité sociální skupině může být postačujícím důvodem pro udělení azylu; rozhodující je ovšem existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu.“*

Obecně lze odkázat také na závěry, ke kterým Nejvyšší správní soud dospěl např. v rozsudku ze dne 18. 1. 2006, č. j. 5 Azs 227/2005 – 45, www.nssoud.cz, v němž uvedl, že *„Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve*

vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu."

Konkrétně pak Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 21. 4. 2011, č. j. 6 Azs 3/2011 - 98, potvrdil závěr krajského soudu, že „*za vážnou újmu nelze považovat situaci, že by stěžovatel neměl kde bydlet a byl by na obtíž svým dětem, popřípadě by byl povinen splatit staré dluhy.*" V posuzované věci lze uplatnit i závěry, které Nejvyšší správní soud vyslovil ke skupině apatridů v rozsudku ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 – 64, www.nssoud.cz: „*...platí, že i i apatridé mohou být destinatáři výhod plynoucích ze závazku státu poskytnout za stanovených podmínek územní azyl. Ovšem pouze pod podmínkou, že absence ochrany (resp. neochota se vrátit do země původu) je u nich výsledkem pronásledování z azylově relevantních důvodů. Formou azylu nelze tedy poskytnout subsidiární ochranu apatridům, kteří jsou apatridy bez dalšího, tj. osobám, které nepožívají de iure či de facto ochrany „pouze" pro skutečnost, že nejsou státními občany určitého státu.*"

Stěžovatel nenamítal, že by mu hrozila jiná újma než ta, která se pojí s tím, že by se stal po svém návratu ve Vietnamu bezdomovcem. Již v rozsudku ze dne 11. 2. 2005, č. j. 4 Azs 229/2004 – 46, www.nssoud.cz, potvrdil Nejvyšší správní soud závěry krajského soudu o nedůvodnosti námitek žadatele, který uváděl, že z důvodu vysoké nezaměstnanosti nebude schopen najít ve Vietnamu práci a ocitne se v chudobě: „*...v daném případě zcela absentuje prvek „pronásledování", jehož prokázání je zcela nezbytným předpokladem pro přiznání právní ochrany formou azylu.*" V rozsudku ze dne 13. 3. 2006, č. j. 4 Azs 246/2005 – 53, www.nssoud.cz, posuzoval Nejvyšší správní soud tvrzení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, že se ve Vietnamu dostal do finančních potíží a státní orgány mu neposkytly pomoc, a proto splňuje podmínky vymezené v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do „sociální skupiny nezaměstnaných" a Vietnam tuto situaci toleruje, resp. podporuje. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že příslušnost k sociální skupině „*se stává důvodem k pronásledování zpravidla tehdy, když její politická, názorová orientace, minulost nebo hospodářská minulost jejich členů, či samotná jejich existence, jsou považovány za překážku politice vlády, nebo když taková skupina není považována za loajální vůči státu či jeho exekutivě. U stěžovatele však o takové sociální skupině nelze uvažovat, když je nutno vzít v úvahu i to, že nepříznivá ekonomická situace a ztížená možnost zaměstnání dopadá na všechny obyvatele domovské země.*" I podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2007, č. j. 5 Azs 15/2007 - 79, www.nssoud.cz, „*obavy stěžovatele, že v případě návratu do vlasti bude nezaměstnaný, že bude pronásledovaný pro své (doposud neprojevené) politické přesvědčení, nelze považovat za hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy...*".

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Proto byla shledána nepřijatelnou a byla podle ust. § 104a s. ř. s. odmítnuta.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát a podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) ve výši 2.100 Kč a podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, celkem tedy částka 2.400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně

senátu